

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

СМЈЕР: СПОРТСКИ

РАЗРЕД: ДРУГИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 4

ГОДИШЉИ БРОЈ ЧАСОВА: 144

ОПШТИ И ПОСЕБИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА:

- Усвајање знања и подизање свијести о значају српског језика и ћирилице за национални идентитет и културу;
- Развијање свијести о важности језика у свакодневном животу и раду;
- Развијање свијести о значају правилног говора и писања, слушања и читања;
- Развијање способности критичког мишљења;
- Развијање вјештина вербалне комуникације;
- Развијање вјештина писане комуникације;
- Развијање способности интерпретације књижевног дјела;
- Развијање способности доживљавања и тумачења књижевног дјела;
- Развијање способности разумијевања умјетничких вриједности књижевног дјела.

ПРЕГЛЕД ТЕМАТСКИХ ЦЈЕЛИНА:

Ред. број	Наставна тема	Оквирни број часова
1.	Књижевни језик	9
2.	Морфологија у ужем смислу	24
3.	Правопис	8
4.	Култура изражавања	19
5.	Просвјетитељство	8
6.	Романтизам	36
7.	Реализам	26
8.	Лектире	14

САДРЖАЈ ПРОГРАМА

1. Тема: КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК	(9) Оквирни број часова
--------------------------------	------------------------------

Оперативни циљеви / Исходи	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • објасни развојне карактеристике српског књижевног језика од реформе Вука Караџића до данас; • објасни која Вукова дјела и зашто представљају темељ	Почетак стандардизације књижевног језика и правописа код Срба; Вук Ст. Караџић: реформа језика, писма и правописа (Предговор Српском рјечнику, Вукова борба за народни језик у књижевности, 1847. година,	<ul style="list-style-type: none"> • Страни језици (језик као систем комуникације, фонолошки, правописни, морфолошкосинтаксички систем) • Историја (национални покрети на Балкану и културна

<p>српског језика и писмености;</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни зашто источнохерцеговачки и шумадијсковојвођански говори чине основу књижевног језика; • објасни шта је језичка конвенција; • идентификује значај стандардизације; • опише значајне фазе стандардизације језика; • објасни шта утврђује фонетска, морфолошка, творбена и синтаксичка норма српског језика; • анализира како су друштвене и политичке промјене, на простору бивше државе, у другој половини 20. вијека утицале на назив језика и на језичке прилике уопште; • именује особине књижевног језика; • користи приручнике за његовање језичке културе; • објасни функцију и особине научног стила. 	<p>неформална побједа Вукових начела, Развој српског књижевног језика у другој половини 19. вијека и у 20. вијеку, Прихватање правописне норме - 1860. и 1868. година)</p> <p>Фазе стандардизације књижевног језика: одабирање (селекција), прописивање (кодификација), прихватање (акцептуација), примјењивање (имплементација)</p> <p>Основни принципи језичке норме (ћирилица и латиница, екавски и ијекавски изговор)</p> <p>Савремени српски језик (особине књижевног језика, основни принципи језичке културе, приручници за његовање језичке културе)</p> <p>Функционални стилови српског књижевног језика –научни стил.</p>	<p>историја Срба)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Географијаж (географски положај територија у којима живе Срби и миграције становништва) • Ликовна култура (калиграфија) • Музичка култура (улога језика у музици) • Рачунарство и Нформатика (интернет и поједини информатички програми у функцији учења језика и употребе ћирилице у науци и информатици)
--	---	---

2. Тема: МОРФОЛОГИЈА У УЖЕМ СМИСЛУ	(24) Оквирни број часова
---	-------------------------------

Оперативни циљеви / Исходи	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • класификује ријечи у врсте; • именује граматичке категорије ријечи; • објасни подјелу именица према значењу; • разликује граматичке категорије именица-род, број, падеж; • правилно деклинира именице; • одреди именице према врсти промјене; 	<p>Врсте ријечи (промјенљиве и непромјенљиве ријечи, морфолошке и класификационе категорије ријечи)</p> <p>Именице (врсте именица према значењу)</p> <p>Именичке категорије (падеж, род, број)</p> <p>Деклинација именица (врсте промјена именица I, II, III и IV врста)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Латински језик: (глаголи и синтакса падежа) • Страни језици (морфологија) • Рачунарство и информатика (интернет и поједини информатички програми у функцији учења језика)

<ul style="list-style-type: none"> • уочи карактеристике врста промјене именица; • разликује врсте придјева; • идентификује граматичку сродност придјева са именицама; • објасни придјевске категорије: вид и степен поређења; • деклинира придјеве; • примијени компарацију придјева; • правилно пише облике компаратива и суперлатива; • категоризује замјенице по врстама; • деклинира замјенице; • у говору и писању користи одговарајући облик замјенице; • правилно пише замјенице; • објасни особине бројева, подјелу и промјену; • установи како се бројеви слажу са ријечима уз које стоје; • правилно пише бројеве; • објасни граматичке категорије глагола; • класификује морфолошке глаголске категорије; • правилно користи помоћне глаголе; • одреди глаголе према врсти промјене; • означи карактеристике врста глаголске промјене; • објасни граматичке категорије прилога; • правилно употребљава прилоге; • правилно употребљава приједлоге; • наброји помоћне врсте ријечи и правилно их употребљава. 	<p>Придјеви (врсте придјева и основне карактеристике придјева)</p> <p>Придјевске категорије (род, број, падеж, вид и степен поређења)</p> <p>Деклинација и компарација придјева;</p> <p>Замјенице (значење, врсте и подврсте)</p> <p>Именичке замјенице (личне замјенице и неличне именичке замјенице)</p> <p>Придјевске замјенице;</p> <p>Промјена замјеница;</p> <p>Бројеви-главни и редни;</p> <p>Врсте главних бројева (основни бројеви, збирни бројеви, бројне именице на <i>ица</i> и бројни придјеви)</p> <p>Глаголи (непрелазни, прелазни и повратни глаголи; подјела глагола по виду)</p> <p>Морфолошке глаголске категорије (вријеме и начин; лице и број; род код облика који разликују мушки, женски и средњи род; стање -актив и пасив; потврдност/одричност)</p> <p>Коњугација (глаголске основе, глаголске врсте, лични и нелични глаголски облици, прости и сложени глаголски облици)</p> <p>Прилози- врсте прилога; Помоћне ријечи (приједлози, везници и ријечце)</p> <p>Узвици.</p>	
---	--	--

3. Тема: ПРАВОПИС	(8) Оквирни број часова
--------------------------	------------------------------

Оперативни циљеви / Исходи	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> користи интерпункцијске знакове на одговарајући начин; користи помоћне знакове на одговарајући начин; поштује правила о састављеном и растављеном писању ријечи; правилно пише скраћенице; раставља ријечи на крају реда; користи Правопис српског језика, правописни рјечник и правописне приручнике. 	Спојено и одвојено писање ријечи; Знакови интерпункције (тачка, запета, црта, тачка и запета, двије тачке, заграда, наводници, упитник, узвичник, цртица) Остали правописни и помоћни знаци (три тачке, апостроф, угласти знак дужине, проздијски знаци, знаци поријекла, коса црта, подигнута звјездица, експонентне и индексне бројке, знак степена и знак процента) Скраћенице; Подјела ријечи на крају реда.	<ul style="list-style-type: none"> Рачунарство и информатика (Word, Excel и PowerPoint) Ликовна култура (Калиграфија)

4. Тема: КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА	(19) Оквирни број часова
------------------------------------	-------------------------------

Оперативни циљеви / Исходи	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> састави сложенији текст, користећи се описом и приповиједањем; планира своје излагање и прилагоди га расположивом времену, намјени, саговорницима и/или слушаоцима; своје излагање обликује у цјелину-смисаоно, језички и композиционо; слуша саговорника и уважава туђе мишљење и ставове; говори и чита јасно, правилно и разумљиво; 	Причање (нарација) догађаја и доживљаја; Описивање (дескрипција) бића, предмета, радњи, појава тачно, вјерно и сажето) Самостално излагање у функцији интерпретације књижевног текста (учествовање у разговору; досљедно усвајање ортоепске норме и усвајање вјештине говорења) Изражајно казивање (напамет научених) лирских пјесама и краћих монолошких текстова; Стилске вјежбе; Четири школска писмена задатка; Правописне вјежбе	<ul style="list-style-type: none"> Рачунарство и информатика (Word, Excel и PowerPoint) Историја (историјски догађаји, историјско мишљење и логичко закључивање) Математика (трансфер у учењу и фазе рјешавања проблема) Ликовна култура (калиграфија, експерсионизам, имперсионизам и мјерила за естетско процјењивање)

<ul style="list-style-type: none"> • изражајно казује научене стихове и одломке текстова; • направи план писменог састава и пише према плану; • пише поштујући правописна правила; • пише читким рукописом; • користи лексику која одговара намјени текста; • напише краћи текст научним стилем; • анализира и упореди издвојене проблеме у књижевним дјелима која припадају различитим епохама; • на основу писаног предлошка дигитализује текст. 	<p>(писање скраћеница, бројева и одричних облика глагола, писање запете и ред ријечи у реченици)</p> <p>Функционални стилови-научни.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Музичка култура (мјерила за естетско процјењивање) • Математика, Физика и Хемија (научно-техничка достигнућа као основа за вјежбу из научног стила) • Биологија (Дарвинова теорија еволуције) • Географија (друштвено-географски процеси и појаве)
--	---	---

5. Тема: ПРОСВЈЕТИТЕЉСТВО	(8) Оквирни број часова
----------------------------------	------------------------------

Оперативни циљеви / Исходи	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опише друштвено-историјске околности које су утицале на појаву просвјетитељства у српској култури; • објасни геополитички оквир у коме се развија српска књижевност у 17. и 18. вијеку; • пореди стилска средства барока, рационализма и просвјетитељства са умјетничким средствима претходних епоха; • опише друштвени и културолошки значај просвјетитељских идеја, посебно у српској култури; • упореди биографију и програмски текст; 	<p>Просвјетитељство – реформски покрет у Европи (култ разума, прогреса, природног права, осјећајности; вјерска толеранција; геополитички и духовни оквири српског народа; Велика сеоба Срба)</p> <p>Између средњовјековних и модерних појава у књижевности (барокне тенденције, Г. Ст. Венцловић, З. Орфелин)</p> <p>Књижевност епохе просвјетитељсва (сентиментализам, класицизам)</p> <p>Доситеј Обрадовић (<i>Писмо Харалампију, Живот и Прикљученија-први дио</i>)</p> <p>Јован Стерија Поповић <i>Тврдица.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Историја (Велика сеоба Срба, Просвјетитељство као реформаторски покрет у Европи, Културна историја Срба у периоду 18 вијека, Просвијећени апсолутизам- Марија Терезија и Катарина Велика) • Географија (Миграције становништва) • Математика и Физика (Исак Њутн и Рене Декарт) • Ликовна култура (Културна баштина српског народа из 18 и прве половине 19. вијека)

<ul style="list-style-type: none"> установи да у просвјетитељству књижевно дјело има првенствено васпитно-моралистички карактер. 		<ul style="list-style-type: none"> Музичка култура (црквена пјевачка друштва у Војводини)
---	--	---

6. Тема: РОМАНТИЗАМ	(36) Оквирни број часова
----------------------------	-------------------------------

Оперативни циљеви / Исходи	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> објасни културноисторијски контекст настанка романтизма у Европи; објасни утицај романтизма на формирање националног идентитета; разликује појмове романтичко и романтичарско; именује главне представнике романтизма у Европи и најзначајнија дјела; дефинише најзначајније теме романтичара и књижевне врсте; дефинише појам бајронизам; упоређи стилске карактеристике европског и српског романтизма; анализира однос романтичара према традицији и народној књижевности; анализира културноисторијски контекст настанка романтизма у српској књижевности; именује најзначајније представнике романтизма у српској књижевности; анализира рад В.Ст. Караџића-лексикограф, скупљач 	<p>Романтизам у Европи и код нас (појам, особености, значај, главни представници)</p> <p>Поетика романтизма (однос према традицији и просвјетитељству; одлике стила, жанрова и мотивско-тематских тенденција; развој лирике, драме и мјешовитих облика)</p> <p>Виктор Иго: Предговор Кромвелу (одломци)</p> <p>Џорџ Гордон Бајрон: Чајлд Харолд (одломак)</p> <p>Шандор Петефи: Слобода свијета;</p> <p>Хајнрих Хајне: Лорелај; Едгар Алан По: Анабел Ли;</p> <p>Александар Пушкин: Евеније Оњегин (одломци)</p> <p>Вук Стефановић Караџић (лексикограф -Српски рјечник; сакупљач народних умотворина -О подјели и постању народних пјесама; књижевни критичар и полемичар -Критика на роман Љубомир у Јелисиуму; писац – историчар, биограф -Житије Хајдук-Вељка Петровића)</p> <p>Иван Мажуранић: Смрт Смаил-аге Ченгића (одломци)</p> <p>Петар Петровић Његош: Горски вијенац;</p>	<ul style="list-style-type: none"> Страни језици (Пјесници романтизма и превођење поезије) Историја (Револуционарна грађанска Европа, Културна и национална историја Срба и других јужнословенских народа у 19. вијеку) Географија (Структура становништва: полна, старосна, образовна, економска, културно-језичка, расна, етничка и религијска) Музичка култура (Романтизам) Ликовна култура (Романтизам)

<p>народних умотворина, књижевни критичар, писац-историчар, биограф;</p> <ul style="list-style-type: none"> повеже врсте, теме, мотиве, расположење и атмосферу књижевних дјела насталих у романтизму; идентификује коришћење епа као књижевне врсте у вријеме националног препорода; разликује умјетничку и историјску истину; закључи колики је утицај романтизма на формирање националне свијести; илуструје универзална значења у дјелу; усмено или писмено анализира романтичарско дјело користећи се знањем из теорије књижевности и при том покаже да је усвојио основне књижевнотеоријске појмове и да препознаје особине пјесничког језика; идентификује жанровски синкретизам; дефинише шта је сонетни вијенац, мајсторски сонет и акrostих. 	<p>Бранко Радичевић: <i>Кад млидија умрети, Ђачки растанак</i>;</p> <p>Ђура Јакшић: <i>На Липару (Вече, Поноћ), Орао</i>;</p> <p>Јован Јовановић Змај: <i>Ђулићи, Ђулићи увеоци, Светли гробови</i>;</p> <p>Лаза Костић: <i>Међу јавом и мед сном, Santa Maria della Salute</i>;</p> <p>Франце Прешерн: <i>Сонетни вијенац</i> (примјер сонетне форме).</p>	
--	--	--

7. Тема: РЕАЛИЗАМ	(26) Оквирни број часова
-------------------	-------------------------------

Оперативни циљеви / Исходи	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> описе историјски оквир те облике реализма као књижевног правца и књижевног метода; утврди разлике у приступу стварности романтизма и реализма; 	<p>Реализам у Европи и код нас (појам, реализам као књижевни правац и као књижевни метод-особености, значај, главни представници)</p> <p>Поетика реализма (однос према стварности, ослонац на позитивистичку</p>	<ul style="list-style-type: none"> Страни језици (биографије и књижевна дјела писаца) Историја (Револуционарна грађанска Европа, Културна и национална историја Срба и других

<ul style="list-style-type: none"> • именује најзначајније писце и дјела у Европи и у српској књижевности; • разликује појмове реалистичко и реално; • анализира поетику реализма у српској књижевности; • уочава да у доба реализма доминирају приповијетка и роман; • протумачи и вреднује посебности књижевних јунака реализма; • упоређи и примјерима илуструје књижевне одлике дјела која припадају реализму; • препознаје елементе сатире и алегорије кроз пишчев однос према друштвеним проблемима; • говори и пише о прочитаним дјелима користећи на одговарајући начин књижевнотеоријске термине. 	<p>слику свијета, доминација прозе, обиљежја књижевног лика и реалистичког стила)</p> <p>Поетика реализма у српској књижевности (Светозар Марковић: <i>Певање и мишљење</i> -одломци)</p> <p>Оноре де Балзак: Чича Горио;</p> <p>Николај В. Гогољ: Ревизор;</p> <p>Ги де Мопасан: Два пријатеља;</p> <p>Иван С.Тургењев: Ловчеви записи – избор;</p> <p>Милован Глишић: Глава шећера;</p> <p>Лаза Лазаревић: Ветар, Швабица;</p> <p>Радоје Домановић: Данга, Вођа;</p> <p>Бранислав Нушић: Народни посланик;</p> <p>Стеван Сремац: Зона Замфирова -одломци;</p> <p>Радоје Домановић: Данга, Вођа;</p> <p>Бранислав Нушић: Народни посланик;</p> <p>Симо Матавуљ: Бакоња фра-Брне; Поварета</p> <p>Војислав Илић: Сиво, суморно небо, Јутро на Хисару, Запуштени источник, Тибуло</p>	<p>јужнословенских народа у 19. вијеку)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Географија (Становништво: полна, старосна, образовна, економска, културно–језичка, расна, етничка и религијска структура) • Музичка култура (Реализам) • Ликовна култура (Реализам)
--	--	--

8. Тема: ЛЕКТИРА	(14) Оквирни број часова
------------------	-------------------------------

Оперативни циљеви / Исходи	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостално усмено и писмено анализира прочитано дјело; • говори о роду, врсти, теми, идеји, ликовима, композицији, језику и 	<p>Лав Николајевић Толстој: Ана Карењина;</p> <p>Иво Андрић: Мост на Жепи, Пут Алије Ђерзелеза;</p> <p>Милутин Миланковић,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Историја (Русија у другој половини 19. вијека; Турска освајања на Балкану) • Географија

стилу користећи се књижевнотеоријским терминима.	<i>Кроз васиону и векове;</i> Јохан Волфганг Гете: <i>Фауст</i> <i>-I дио;</i> Савремено дјело по избору ученика и наставника (Борислав Пекић: <i>Беснило</i> , Горан Петровић: <i>Ситничарница</i> <i>код срећне руке</i>)	(Русија, Релјеф БиХ, Ледено доба) <ul style="list-style-type: none"> • Физика (астрофизика и механика) • Руски језик (о писцима и градовима Русије)
--	--	---

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ:

Програм у коме су **исходи учења** у центру пажње тражи усмјеравање цјелокупне организације процеса наставе и учења на оно шта ће ученици знати и умјети. Основни приступ програмирању у настави и учењу оријентисаном на исходе је програмирање *уназад* и почиње јасном сликом наставника шта ученик треба да зна и умје на крају процеса учења или његовог дијела. Будући да су исходи већ исказани у програму, програмирање наставног рада и припремање за наставу по овом моделу одвија се тако што ће наставник осмислити облике, методе, средства и стратегије учења које ће ученику омогућити да достигне саопштени дефинисани исход, а потом осмислити критеријуме и начине процјене који ће омогућити утврђивање постигнућа ученика. Годишњи фонд часова наставног предмета Српски језик и књижевност у другом разреду распоређен је тако да је за подручје језик (које укључује и културу изражавања) предвиђено 42% часова, а за подручје књижевност 58%. Овакав распоред наставних часова изражава потребу да се пажња посвети изграђивању говорне и писане културе ученика. Наставу треба организовати тако да омогући усвајање знања и развој комуникативних способности у најширем смислу ријечи, јер је способност комуникације и изражавања на матерњем језику једна од кључних способности уопште.

Од наставника се очекује да поштује дати броја часова за теме. Наведени број часова у оквиру теме дат је оријентационо, што значи да наставник има слободу да часове распоређује доводећи у везу знања и способности које ученици већ имају и потребу да ученици стекну више знања из језика и књижевности, те развију и усаврше вјештине усменог и писменог изражавања.

На одабраним примјерима из наше и свјетске књижевности ученици схватају основне књижевноисторијске токове и оспособљавају се да уочавају и вреднује естетске, етичке и сазнајне вриједности прочитаних дјела, развијају свој национални и европски културни идентитет и свијест о цивилизацијском заједништву с другима. Читајући ученици овладавају различитим стилским обрасцима и стичу способности адекватне употребе функционалних стилова приликом говора и писања, богате свој рјечник, упознају богатство српског језика и опирају се сиромашењу језика у вријеме нових комуникационих медија и снажног утицаја страних језика.

Поштујући горе дате препоруке потребно је плански радити на његовању и чувању писма, посебно ћирилице.